

...och trafiken dödar mängder

Siffran är närmast ofattbar; runt tio miljoner fåglar och däggdjur dör på våra vägar – varje år! Då är inte de tåg-dödade djuren och fåglarna inräknade och de kan vara lika många som de som dör av biltrafiken.

På många av våra vägar som leder genom vilttäta områden är hastigheten satt till 70 eller 80 km i timmen. Ytterst få bilister respekterar dessvärre hastighetsbegränsningen. I sin aningslöshet inser man inte att vägnätet skär genom naturen och tvingar de vilda djuren att i sina vandringar kliva ut på vägarna. Få tänker på att det i genomsnitt befinner sig en älg inom 500 meter från vägen i princip i hela Sverige.

För de stora rovdjuren som har stora revir eller hemområden utgör vägarna en barriär för spridning mot nya områden. I en studie av Wabacken m. fl. 2001 framgick att under 1980- och 90-talen utgjorde de trafikdödade vargarna hela 38 procent av alla döda vargar i Skandinavien med kända dödsorsaker. På senare tid är bilden en annan, då den största enskilda dödsorsaken är illegal jakt, medan trafikdöden utgör tio procent av kända dödsorsaker (Liberg m. fl. 2011). De flesta trafikdödade vargar har varit utvandrande från kärnområdet, på väg att söka upp nya revir och partners.

För lodjuren är situationen likartad. Lodjuren vandrar genom det täta vägnätet i Svealand och Götaland för att etablera sig i nya områden. Och här utgör de trafikdödade hela 22 procent av alla döda lodjur i Sverige med kända dödsorsaker. Detta är kanske en mycket stor orsak till att etablering söder om Mälaren går så långsamt för lön.

För grävlingen tycks trafikdöden vara störst för ett- och tvååringar, vilket hänger samman med att de unga djuren söker sig till nya områden för familjebildning och därmed tvingas passera vägarna i större utsträckning. Trafikdöden tar varje år cirka elva procent av

hela populationen och det innebär att det dödas mer än 28 000 grävlingar på våra vägar årligen, lika många som officiellt dödas genom jakt. Tillsammans är det mer än den årliga produktionen, vilket medför att grävlingen minskar i Sverige.

Mörkertalet för grävlingen liksom för alla trafikdödade rovdjur är stort. Detta kan belysas med uppgifter från år 2010, då till polisen inrapporterade trafikdödade uttrar var sex till antalet, medan Riksmuseet samma år tog emot 50 trafikdödade uttrar!

För små rovdjur som vesslor, illrar och mårdar är mörkertalet ännu större.

Med ett trafiksystem där vårt vägnät är bland de tätaste i världen (inräknat skogsbilvägar) är vi långt på efterkälken med att skapa säkra viltpassager och därmed få ner denna ofattbara massa av viltet vi har omkring oss.

Men en mycket effektiv åtgärd kan vi alla klara av att vidta – nämligen att sänka farten när vi kör bil och inse att vi inte är ensamma på och kring våra vägar.

TEXT OCH FOTO: HANS RING

Källor: *Påkörda djur* av J-O Helldin, Centrum för biologisk mångfald, SLU, Statistik från Nationella viltolycksrådet

Antal trafikdödade djur i Sverige		
Djurart	2014 hela året	2015 första halvåret
björn	6	6
järv	1	2
lodgej	23	14
varg	12	9
utter	18	11
älg	5141	2111
rådjur	35914	19160
vildsvin	3783	1346
ren	855	628

Statistik från Nationella viltolycksrådet över trafikdödade rovdjur samt några av deras bytesdjur 2014 och första halvåret 2015.

En illerhona med unge hittade överkörda.

Grävlingars långsamhet möter bilar med för hög hastighet.

En vanlig syn på många vägar i Sverige.